

Bệnh Đậu Mùa Khí: Nó là gì và có thể phòng ngừa như thế nào?

MPOx, trước đây được gọi là bệnh đậu mùa là gì?

Câu trả lời từ Prithish K. Tosh, MD

Mpox là một căn bệnh hiếm gặp do virus mpox gây ra. Loại vi-rút này thường ảnh hưởng đến các loài gặm nhấm, chẳng hạn như chuột nhắt hoặc chuột nhắt, hoặc các loài linh trưởng không phải con người, chẳng hạn như khỉ. Nhưng nó có thể xảy ra ở người.

Mpox thường xuất hiện ở Trung và Tây Phi. Các trường hợp bên ngoài Châu Phi thường là do:

- Đi lại toàn cầu.
- Động vật nhập khẩu.
- Tiếp xúc gần gũi với động vật hoặc người mắc bệnh mpox.

Bắt đầu từ năm 2022, các trường hợp nhiễm mpox đã được báo cáo ở các quốc gia thường không có bệnh mpox, chẳng hạn như Hoa Kỳ. Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa Dịch bệnh (CDC) tiếp tục theo dõi các trường hợp đã được báo cáo trên khắp thế giới, bao gồm cả Châu Âu và Hoa Kỳ.

Các triệu chứng của bệnh mpox, trước đây gọi là bệnh đậu khí, và mpox trông như thế nào?

Các triệu chứng của Mpox có thể bắt đầu từ 3 đến 17 ngày sau khi bạn tiếp xúc. Khoảng thời gian từ khi bạn tiếp xúc đến khi bạn có các triệu chứng được gọi là thời kỳ ủ bệnh.

Các triệu chứng của Mpox kéo dài từ 2 đến 4 tuần và có thể bao gồm:

- Sốt.
- Phát ban da.
- Các hạch bạch huyết bị sưng.
- Đau đầu.
- Đau cơ và đau lưng.
- Ớn lạnh.
- Mệt mỏi.

Khoảng 1 đến 4 ngày sau khi bạn bắt đầu sốt, phát ban trên da sẽ bắt đầu.

Phát ban mpox thường xuất hiện đầu tiên ở mặt, tay hoặc chân, sau đó lan sang các bộ phận khác trên cơ thể. Nhưng trong những trường hợp liên quan đến đợt bùng phát bắt đầu vào năm 2022, phát ban thường bắt đầu ở vùng sinh dục, miệng hoặc cổ họng. Phát

ban mpox trải qua nhiều giai đoạn. Các đốm phẳng biến thành mụn nước. Sau đó các mụn nước đầy mủ, đóng vảy và bong ra trong khoảng thời gian từ 2 đến 4 tuần.

Bạn có thể lây lan mpox khi bạn có các triệu chứng. Vì vậy, từ khi các triệu chứng của bạn bắt đầu cho đến khi vết phát ban và vảy của bạn lành lại.

Hãy gặp chuyên gia chăm sóc sức khỏe của bạn ngay lập tức nếu bạn bị phát ban mới hoặc bất kỳ triệu chứng mpox nào, ngay cả khi bạn không biết ai mắc bệnh mpox.

Virus mpox lây lan như thế nào?

Virus mpox gây ra mpox. Virus lây lan qua tiếp xúc gần gũi với động vật hoặc người bị nhiễm bệnh. Hoặc nó có thể lây lan khi một người xử lý các vật liệu như chăn đã tiếp xúc với người mắc bệnh mpox.

Virus mpox lây lan từ người sang người thông qua:

- Tiếp xúc trực tiếp với phát ban, vảy hoặc chất dịch cơ thể của người bị bệnh mpox.
- Tiếp xúc gần kéo dài (hơn 4 giờ) với các giọt bắn từ đường hô hấp từ người bị nhiễm bệnh. Điều này bao gồm quan hệ tình dục.
- Quần áo, ga trải giường, chăn hoặc các vật dụng khác đã tiếp xúc với vết phát ban hoặc dịch cơ thể của người bị nhiễm bệnh.
- Người mang thai bị nhiễm bệnh có thể truyền virus mpox sang thai nhi.

Mpox lây lan từ động vật sang người thông qua:

- Động vật cắn hoặc trầy xước.
- Trò chơi hoang dã được nấu để làm thức ăn.
- Các sản phẩm như da hoặc lông thú được làm từ động vật bị nhiễm bệnh.
- Tiếp xúc trực tiếp với dịch cơ thể hoặc phát ban của động vật bị nhiễm mpox.

Tôi có thể làm gì để ngăn ngừa bị nhiễm hoặc lây lan vi-rút mpox?

Thực hiện các bước sau để ngăn ngừa nhiễm trùng hoặc lây lan vi-rút mpox:

- Tránh tiếp xúc gần với những người bị phát ban trông giống như mpox.
- Tránh xử lý quần áo, ga trải giường, chăn hoặc các vật liệu khác đã tiếp xúc với động vật hoặc người bị nhiễm bệnh.
- Cách ly những người mắc bệnh mpox với những người khỏe mạnh.
- Rửa tay kỹ bằng xà phòng và nước sau khi tiếp xúc với người hoặc động vật bị nhiễm bệnh. Nếu không có xà phòng và nước, hãy sử dụng chất khử trùng tay chứa cồn.
- Tránh những động vật có thể mang virus.

Một số loại vắc xin đậu mùa có thể ngăn ngừa bệnh mpox, bao gồm vắc xin ACAM2000 và Jynneos. Những loại vắc-xin này có thể được sử dụng để ngăn ngừa bệnh mpox vì bệnh đậu mùa và bệnh mpox đều do các loại vi-rút liên quan gây ra.

Các chuyên gia chăm sóc sức khỏe có thể đề nghị những người đã tiếp xúc với mpox nên tiêm phòng. Một số người có nguy cơ tiếp xúc với vi-rút trong công việc của họ, chẳng hạn như nhân viên phòng thí nghiệm, cũng có thể được tiêm phòng.

CDC không khuyến nghị mọi người nên chủng ngừa mpox vào thời điểm này.

Cách điều trị bệnh mpox là gì?

Điều trị cho hầu hết những người mắc bệnh mpox đều nhằm mục đích làm giảm các triệu chứng. Việc chăm sóc có thể bao gồm kiểm soát tổn thương da do phát ban mpox, uống đủ chất lỏng để giúp phân mềm và kiểm soát cơn đau.

Nếu bạn bị bệnh mpox, hãy cách ly ở nhà trong một phòng riêng biệt với gia đình và vật nuôi cho đến khi vết phát ban và vảy của bạn lành lại.

Không có phương pháp điều trị cụ thể nào được phê duyệt cho bệnh mpox. Các chuyên gia chăm sóc sức khỏe có thể điều trị mpox bằng một số loại thuốc kháng vi-rút dùng để điều trị bệnh đậu mùa, chẳng hạn như tecovirimat (TPOXX) hoặc brincidofovir (Tembexa).

Đối với những người không có khả năng đáp ứng với vắc xin, chuyên gia chăm sóc sức khỏe có thể cung cấp globulin miễn dịch vắc xin. Loại này có kháng thể từ những người đã được tiêm vắc xin đậu mùa.

Các biến chứng của mpox là gì?

Các biến chứng của Mpox có thể bao gồm:

- Sẹo nặng ở mặt, tay và chân.
- Mù quáng.
- Nhiễm trùng khác.
- Tử vong, trong những trường hợp hiếm hoi.

Loại virus mpox lây lan trong đợt bùng phát năm 2022 có tên là Clade II, hiếm khi dẫn đến tử vong.

Hãy nhớ rằng mpox rất hiếm ở Hoa Kỳ và vi rút mpox không dễ lây lan giữa mọi người nếu không có tiếp xúc gần gũi. Nhưng nếu bạn bị phát ban mới hoặc bất kỳ triệu chứng nào của mpox, hãy liên hệ với chuyên gia chăm sóc sức khỏe của bạn.

Pritish K. Tosh, MD

Thông tin liên quan

- [Hỏi đáp về bệnh đậu khí - Thông tin liên quan](#)[Hỏi đáp về bệnh đậu khí](#)
- [Phòng thí nghiệm Mayo Clinic triển khai xét nghiệm bệnh đậu khí để tăng khả năng tiếp cận, tính sẵn có - Thông tin liên quan](#)[Phòng thí nghiệm Mayo Clinic triển khai xét nghiệm bệnh thủy đậu trên khí để tăng khả năng tiếp cận, tính sẵn có](#)

NHẪM CHUẨN BỊ GIÚP GIAN LẬN BẦU CỬ NHƯ 2020, TỔ CHỨC Y TẾ THẾ GIỚI WHO CẦM ĐẦU BỞI TÊN TAY SAI TÀU+ Tedros Adhanom Ghebreyesus TUYÊN BỐ MPOX (BỆNH ĐẬU MÙA KHÍ) ĐANG LÂY LAN THEO DIỆN RỘNG (CHỮ CỦA VC) ĐỂ BẢY-ĐẪN KHUYẾN CỬ TRI MỄO BẦU QUA THƯ'.

Bệnh thủy đậu khí: Nó là gì và có thể phòng ngừa như thế nào?

https://www-mayoclinic-org.translate.goog/diseases-conditions/infectious-diseases/expert-answers/monkeypox-faq/faq-20533608?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=vi&_x_tr_hl=en&_x_tr_pto=wapp

Monkeypox: What is it and how can it be prevented?

<https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/infectious-diseases/expert-answers/monkeypox-faq/faq-20533608>

Monkeypox: What is it and how can it be prevented?

Products and services

What is mpox, previously called monkeypox?

Answer From Pritish K. Tosh, M.D.

Mpox is a rare disease caused by the mpox virus. This virus usually affects rodents, such as rats or mice, or nonhuman primates, such as monkeys. But it can occur in people.

Mpox usually occurs in Central and West Africa. Cases outside of Africa are often due to:

- International travel.
- Imported animals.
- Close contact with an animal or person with mpox.

Starting in 2022, mpox cases were reported in countries that don't often have mpox, such as the United States. The Centers for Disease Control and Prevention (CDC) continues to monitor cases that have been reported throughout the world, including Europe and the United States.

What are the symptoms of mpox, previously called monkeypox, and what does mpox look like?

Mpox symptoms may start 3 to 17 days after you're exposed. The time between when you're exposed and when you have symptoms is called the incubation period.

Mpox symptoms last 2 to 4 weeks and may include:

- Fever.
- Skin rash.
- Swollen lymph nodes.
- Headache.
- Muscle aches and backaches.
- Chills.
- Tiredness.

About 1 to 4 days after you begin having a fever, a skin rash starts.

The mpox rash often first appears on the face, hands or feet and then spreads to other parts of the body. But in cases linked to the outbreak that started in 2022, the rash often started in the genital area, mouth, or throat. The mpox rash goes through many stages. Flat spots turn into blisters. Then the blisters fill with pus, scab over and fall off over a period of 2 to 4 weeks.

You can spread mpox while you have symptoms. So from when your symptoms start until your rash and scabs heal.

See your healthcare professional right away if you have a new rash or any mpox symptoms, even if you don't know anyone with mpox.

How does the mpox virus spread?

The mpox virus causes mpox. The virus spreads through close contact with an infected animal or person. Or it can spread when a person handles materials such as blankets that have been in contact with someone who has mpox.

The mpox virus spreads from person to person through:

- Direct contact with rashes, scabs or body fluids of a person with mpox.
- Extended close contact (more than four hours) with respiratory droplets from an infected person. This includes sexual contact.
- Clothes, sheets, blankets or other materials that have been in contact with rashes or body fluids of an infected person.
- An infected pregnant person can spread the mpox virus to a fetus.

Mpox spreads from an animal to a person through:

- Animal bites or scratches.
- Wild game that is cooked for food.
- Products, such as skins or furs, made of infected animals.
- Direct contact with body fluids or rashes of animals with mpox.

What can I do to prevent becoming infected with or spreading the mpox virus?

Take these steps to prevent infection with or the spread of the mpox virus:

- Avoid close contact with people who have a rash that looks like mpox.

- Avoid handling clothes, sheets, blankets or other materials that have been in contact with an infected animal or person.
- Isolate people who have mpox from healthy people.
- Wash your hands well with soap and water after any contact with an infected person or animal. If soap and water aren't available, use an alcohol-based hand sanitizer.
- Avoid animals that may carry the virus.

Some smallpox vaccines can prevent mpox, including the ACAM2000 and Jynneos vaccines. These vaccines can be used to prevent mpox because smallpox and mpox are caused by related viruses.

Healthcare professionals may suggest that people who have been exposed to mpox get vaccinated. Some people who are at risk of exposure to the virus in their work, such as lab workers, may get vaccinated too.

The CDC doesn't recommend that everyone get vaccinated against mpox at this time.

What is the treatment for mpox?

Treatment for most people with mpox is aimed at relieving symptoms. Care may include managing skin damage from the mpox rash, drinking enough liquids to help keep stool soft, and pain management.

If you have mpox, isolate at home in a separate room from family and pets until your rash and scabs heal.

There is no specific treatment approved for mpox. Healthcare professionals may treat mpox with some antiviral drugs used to treat smallpox, such as tecovirimat (TPOXX) or brincidofovir (Tembexa).

For those unlikely to respond to the vaccine, a healthcare professional may offer vaccinia immune globulin. This has antibodies from people who have been given the smallpox vaccine.

What are the complications of mpox?

Mpox complications can include:

- Severe scars on the face, arm and legs.
- Blindness.
- Other infections.
- Death, in rare cases.

The type of mpox virus spreading in the 2022 outbreak, called Clade II, rarely leads to death.

Remember that mpox is rare in the U.S. and the mpox virus doesn't spread easily between people without close contact. But if you have a new rash or any symptoms of mpox, contact your healthcare professional.

Pritish K. Tosh, M.D.

Related information

- [Questions and answers about monkeypox - Related information](#)[Questions and answers about monkeypox](#)
- [Mayo Clinic Laboratories launches monkeypox test to increase access, availability - Related information](#)[Mayo Clinic Laboratories launches monkeypox test to increase access, availability](#)

Source: <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/infectious-diseases/expert-answers/monkeypox-faq/faq-20533608>

Bệnh Đậu Mùa Khí

11 December 2023 | Q&A

Bệnh đậu mùa khí là gì?

Bệnh đậu mùa khí là bệnh do vi rút đậu mùa khí gây ra. Đây là bệnh truyền nhiễm từ động vật do vi rút gây ra, tức là bệnh có thể lây truyền từ động vật sang người. Bệnh cũng có thể lây truyền từ người sang người.

Biểu hiện của bệnh đậu mùa khí như thế nào?

Bệnh đậu mùa khí có nhiều dấu hiệu và triệu chứng khác nhau. Ở một số người, bệnh chỉ xuất hiện các triệu chứng nhẹ nhưng ở một số người khác các triệu chứng nặng hơn và cần được chăm sóc tại cơ sở y tế. Những người có nguy cơ cao mắc bệnh nặng hay biến chứng bao gồm phụ nữ mang thai, trẻ em và người bị suy giảm miễn dịch.

Triệu chứng điển hình của bệnh đậu mùa khí bao gồm sốt, đau đầu dữ dội, đau cơ, đau lưng, suy nhược cơ thể, sưng hạch bạch huyết. Sau đó xuất hiện phát ban hoặc đi kèm phát ban, và có thể kéo dài 2-3 tuần. Các nốt ban có xu hướng tập trung ở mặt, lòng bàn tay và lòng bàn chân, mắt, miệng, họng, bẹn, và cơ quan sinh dục và/hoặc quanh vùng hậu môn.

Các tổn thương ngoài da có thể dao động từ một cho đến vài nghìn. Giai đoạn đầu, các tổn thương phẳng sau đó hình thành mụn nước, mụn mủ trước khi đóng vảy, khô lại và bong vảy, và hình thành một lớp da mới.

Người có các triệu chứng nghi của bệnh đậu mùa khí, hoặc tiếp xúc với người mắc bệnh đậu mùa khí mùa cần chủ động liên lạc hoặc tới cơ sở y tế để được thăm khám và tư vấn kịp thời.

Bệnh đậu mùa có gây bệnh nặng hoặc tử vong không?

Trong hầu hết các trường hợp, triệu chứng của bệnh đậu mùa khí tự mất đi trong vòng vài tuần. Tuy nhiên, ở một số người, khi nhiễm bệnh có thể dẫn tới các biến chứng hoặc thậm

chí tử vong. Trẻ sơ sinh, trẻ nhỏ và người bị suy giảm miễn dịch có thể có nguy cơ mắc triệu chứng nghiêm trọng hơn và tử vong do bệnh đậu mùa khỉ.

Các biến chứng ở bệnh đậu mùa khỉ bao gồm nhiễm trùng da thứ phát, viêm phổi, lú lẫn, và các vấn đề về mắt. Trước đây, tỷ lệ tử vong do bệnh đậu mùa khỉ dao động khoảng 1% - 10%. Lưu ý, tỷ lệ tử vong ở các bối cảnh khác nhau có thể khác nhau do nhiều yếu tố, như khả năng tiếp cận dịch vụ chăm sóc sức khỏe. Tỷ lệ tử vong cao này có thể là do ước tính quá mức bởi vì việc giám sát bệnh đậu mùa khỉ thường chỉ giới hạn ở số liệu trước đây.

Bệnh đậu mùa khỉ lây truyền từ người sang người như thế nào?

Bệnh đậu mùa khỉ lây từ người sang người qua tiếp xúc gần với người bệnh phát ban đậu mùa khỉ, bao gồm qua tiếp xúc mặt với mặt, da với da, miệng với miệng hoặc miệng với da, gồm cả quan hệ tình dục. Chúng ta vẫn chưa xác định được người bệnh có thể lây truyền bệnh trong bao lâu, nhưng nói chung, người bệnh được coi là vẫn có khả năng lây bệnh cho người khác cho tới khi tất cả các tổn thương đã đóng vảy, lớp vảy đã bong ra và hình thành một lớp da mới.

Môi trường sống có thể bị nhiễm vi rút bệnh đậu mùa khỉ. Ví dụ, khi một người mang mầm bệnh đậu mùa khỉ sờ, hay chạm vào quần áo, ga, gối, khăn mặt, các đồ vật, dụng cụ ăn như bát/đĩa, xoong chảo, đồ điện tử hoặc các bề mặt. Khi người khác chạm vào các đồ vật này thì họ sẽ bị nhiễm bệnh. Chúng ta cũng có thể bị nhiễm bệnh do hít phải vảy da hoặc vi rút từ quần áo, ga gối hoặc khăn mặt. Cơ chế này gọi là lây truyền qua vật trung gian (fomite).

Vết loét, tổn thương hoặc chỗ đau trong miệng cũng có nguy cơ làm lây nhiễm, nghĩa là vi rút có thể phát tán qua tiếp xúc trực tiếp với miệng, giọt bắn hô hấp và có thể qua hạt bụi khí (aerosol) phạm vi gần. Chúng ta vẫn chưa hiểu hết cơ chế lây truyền qua không khí của bệnh đậu mùa khỉ, và vẫn cần nghiên cứu thêm.

Vi rút cũng có thể làm lây bệnh từ người mang thai sang thai nhi, sau sinh qua tiếp xúc da với da, hoặc từ cha mẹ mắc bệnh đậu mùa khỉ sang trẻ sơ sinh hoặc trẻ nhỏ khi tiếp xúc gần.

Mặc dù đã ghi nhận các ca bệnh không triệu chứng nhưng chúng ta vẫn chưa rõ liệu người bệnh không triệu chứng có làm lây bệnh hay không, hay bệnh có thể lây truyền qua các loại dịch khác của cơ thể hay không. Các mẫu DNA từ vi rút gây bệnh đậu mùa khỉ đã được tìm thấy trong tinh dịch nhưng chúng ta vẫn chưa biết bệnh đậu mùa khỉ có lây truyền qua tinh dịch, dịch âm đạo, nước ối, sữa mẹ hay máu không. Hiện các nghiên cứu đang được tiến hành để tìm hiểu xem bệnh đậu mùa khỉ có thể lây truyền qua việc trao đổi dịch thể trong và sau khi nhiễm bệnh có triệu chứng hay không.

Đối tượng có nguy cơ mắc bệnh đậu mùa khỉ là ai?

Người sống cùng hoặc tiếp xúc gần (bao gồm quan hệ tình dục) với người bị mắc bệnh đậu mùa khỉ, hoặc người tiếp xúc thường xuyên với động vật bị bệnh có nguy cơ cao nhất mắc bệnh. Nhân viên y tế cần thực hiện các biện pháp phòng chống nhiễm khuẩn để bảo vệ chính họ khi chăm sóc cho bệnh nhân mắc bệnh đậu mùa khỉ.

Trẻ sơ sinh, trẻ em và người bị suy giảm miễn dịch có nguy cơ mắc triệu chứng nghiêm trọng hơn, và có thể tử vong do bệnh đậu mùa khi.

Người đã tiêm vắc xin ngừa đậu mùa có nhiều khả năng được bảo vệ trước bệnh đậu mùa khi. Tuy nhiên, người trẻ tuổi ít có khả năng đã được tiêm phòng bệnh đậu mùa vì tiêm chủng đậu mùa đã chấm dứt trên toàn thế giới sau khi bệnh này đã được thanh toán vào năm 1980. Người đã được tiêm phòng đậu mùa vẫn cần tiếp tục thực hiện các biện pháp phòng bệnh để bảo vệ bản thân và người khác.

Bệnh đậu mùa khi lây truyền từ động vật sang người như thế nào?

Bệnh đậu mùa khi có thể lây sang người khi con người tiếp xúc với động vật nhiễm bệnh. Vật chủ bao gồm các loài động vật gặm nhấm và linh trưởng. Có thể giảm nguy cơ mắc bệnh đậu mùa khi từ động vật bằng cách tránh tiếp xúc với động vật hoang dã nếu không sử dụng phương tiện bảo hộ cá nhân, đặc biệt là động vật bị ốm hoặc đã chết (bao gồm cả thịt và máu của chúng). Ở các nước có bệnh lưu hành, nơi động vật mắc bệnh đậu mùa khi, cần nấu chín kỹ thịt hoặc bộ phận của động vật trước khi ăn.

Nam quan hệ tình dục đồng giới có nguy cơ mắc bệnh đậu mùa khi cao hơn không?

Nguy cơ mắc bệnh đậu mùa khi không giới hạn ở những người quan hệ tình dục thường xuyên hoặc nam quan hệ tình dục đồng giới. Bất cứ ai tiếp xúc gần với người có triệu chứng bệnh đậu mùa khi đều có nguy cơ mắc bệnh.

Nhiều trường hợp mắc bệnh được báo cáo trong dịch bùng phát lần này được xác định ở nam quan hệ tình dục đồng giới. Với thực tế vi rút hiện đang lây lan từ người sang người qua các mối quan hệ xã hội, nam quan hệ tình dục đồng giới có thể có nguy cơ bị phơi nhiễm cao hơn nếu họ tiếp xúc với người mắc bệnh.

Một số trường hợp mắc bệnh đậu mùa khi đã được xác định ở các phòng khám sức khỏe tình dục. Một lý do hiện tại chúng ta nghe nhiều về các ca bệnh được báo cáo trong cộng đồng nam quan hệ tình dục đồng giới có thể là do hành vi tìm kiếm chăm sóc sức khỏe tích cực của nhóm quần thể này. Các nốt ban của bệnh đậu mùa khi có thể giống một số bệnh lây truyền qua đường tình dục, bao gồm herpes và giang mai nên có thể giải thích phần nào lý do các ca bệnh được phát hiện tại các phòng khám sức khỏe tình dục. Khi chúng ta có thêm kiến thức, có thể có nhiều ca bệnh được phát hiện trong cộng đồng hơn.

Cần khuyến khích cộng đồng đồng tính nam, song tính và nam quan hệ tình dục đồng giới khác nâng cao nhận thức để bảo vệ những người có nguy cơ cao. Nếu bạn là nam giới quan hệ tình dục đồng giới, hãy biết nguy cơ của mình và có các biện pháp bảo vệ mình và những người khác. Bất cứ ai có các triệu chứng nghi ngờ bệnh đậu mùa khi, cần chủ động liên hệ với cơ sở y tế để được tư vấn, làm xét nghiệm và chăm sóc kịp thời.

Bệnh đậu mùa khi có lây truyền từ người sang động vật không?

Chưa ghi nhận người mắc bệnh đậu mùa khi làm lây bệnh sang động vật nhưng đó vẫn là một nguy cơ tiềm ẩn. Người đã khẳng định hoặc nghi ngờ mắc bệnh đậu mùa khi cần tránh tiếp xúc gần với động vật, bao gồm thú cưng (như mèo, chó, chuột hamster, chuột cát gerbils, vv...), động vật nuôi lấy thịt và động vật hoang dã. Người bị mắc bệnh đậu mùa

khí cần đặc biệt cảnh giác với động vật được biết là dễ mắc vi rút đậu mùa khi, bao gồm các loài gặm nhấm và linh trưởng.

Tôi có thể bảo vệ bản thân và người khác trước bệnh đậu mùa khi như thế nào?

Giảm nguy cơ mắc bệnh đậu mùa khi bằng cách hạn chế tiếp xúc gần với người nghi nhiễm hoặc đã mắc bệnh, hoặc với động vật có thể bị nhiễm bệnh. Thường xuyên làm sạch và khử trùng môi trường có thể bị nhiễm vi rút từ người mắc bệnh. Thường xuyên cập nhật thông tin về bệnh đậu mùa khi ở khu vực bạn sinh sống và trao đổi cởi mở với những người bạn tiếp xúc gần (đặc biệt là có quan hệ tình dục) về bất cứ triệu chứng nào bạn hoặc họ có.

Nếu bạn nghi ngờ bị mắc bệnh đậu mùa khi, cần bảo vệ bản thân bằng cách tham khảo ý kiến bác sĩ và tự cách li với những người xung quanh cho tới khi được thăm khám và có kết quả xét nghiệm. Nếu bạn có khả năng mang bệnh hoặc đã khẳng định là mắc bệnh đậu mùa khi, cần cách li với những người khác cho tới khi các mụn đóng vảy, vảy bong ra và hình thành lớp da mới. Làm như vậy, sẽ giúp ngăn chặn vi rút lây truyền sang những người khác. Tham khảo ý kiến bác sĩ xem có cần cách li tại nhà hay tại cơ sở y tế. Cho tới khi chúng ta hiểu hơn về cơ chế lây truyền qua dịch sinh dục, cần sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục trong 12 tuần sau khi đã khỏi bệnh.

Chúng ta biết gì về bệnh đậu mùa khi và quan hệ tình dục?

Bệnh đậu mùa khi có thể lây truyền qua tiếp xúc gần bằng nhiều hình thức, bao gồm hôn, sờ/chạm, quan hệ tình dục bằng đường miệng, đường âm đạo hoặc hậu môn với người bị bệnh. Bất cứ ai thấy xuất hiện các nốt ban mới và bất thường hoặc tổn thương ngoài da cần tránh quan hệ tình dục cho tới khi đi làm xong xét nghiệm các bệnh lây truyền qua đường tình dục và bệnh đậu mùa khi. Bệnh đậu mùa khi có thể giống như các bệnh truyền nhiễm khác như thủy đậu, herpes và giang mai. Điều này có thể giải thích tại sao một số ca bệnh trong đợt bùng phát dịch này đã được phát hiện trong số những người đi khám chữa bệnh tại các phòng khám sức khỏe tình dục. Lưu ý là các nốt ban cũng có thể tìm thấy ở các vị trí khó nhìn thấy như miệng, cổ họng, bộ phận sinh dục, âm đạo, hậu môn và khu vực hậu môn.

Trong khi vi rút gây bệnh đậu mùa khi được tìm thấy trong tinh dịch nhưng hiện cũng chưa biết bệnh đậu mùa khi có lây truyền qua tinh dịch hay dịch âm đạo hay không. Người mắc bệnh đậu mùa khi được khuyên sử dụng bao cao su trong 12 tuần sau khi họ đã khỏi bệnh cho tới khi chúng ta biết thêm về nồng độ vi rút và khả năng lây nhiễm tiềm tàng trong tinh dịch trong giai đoạn hồi phục sau khỏi bệnh. Việc sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục không bảo vệ bạn khỏi lây nhiễm đậu mùa khi nhưng điều này sẽ giúp bảo vệ bạn và bạn tình tránh các bệnh lây nhiễm qua đường tình dục khác.

Khi có thể, lấy thông tin liên lạc với bất cứ bạn tình mới nào thậm chí cả khi bạn không có kế hoạch gặp lại họ. Bằng cách này, bạn sẽ được bạn tình thông báo nếu họ có bất cứ triệu chứng nào, hoặc bạn có thể thông báo cho bạn tình của mình nếu bạn thấy xuất hiện các triệu chứng. Khuyến khích người có nhiều bạn tình thực hiện các biện pháp phòng bệnh nhằm giảm nguy cơ bị phơi nhiễm với bệnh đậu mùa khi bằng cách tránh tiếp xúc gần với những người có triệu chứng. Giảm số bạn tình sẽ làm giảm nguy cơ mắc bệnh.

Vi rút gây bệnh đậu mùa khi không những lây qua đường tình dục mà còn qua bất cứ hình thức tiếp xúc gần nào với người mắc bệnh. Người chung sống cùng nhà có nguy cơ mắc bệnh cao hơn. Những ai có triệu chứng của bệnh đậu mùa khi, cần tham khảo ý kiến của bác sỹ để được hỗ trợ kịp thời.

Tôi cần làm gì nếu tôi thấy mình có các triệu chứng của bệnh đậu mùa khi hoặc đã tiếp xúc với người mắc bệnh đậu mùa khi?

Nếu bạn tiếp xúc gần với người mắc bệnh đậu mùa khi hoặc với môi trường có thể bị nhiễm vi rút gây bệnh đậu mùa khi, cần tự theo dõi các dấu hiệu, triệu chứng trong 21 ngày sau thời điểm bạn tiếp xúc gần đó nhất. Hạn chế tiếp xúc với những người khác, khi không thể tránh tiếp xúc được, cần thông báo cho người bạn tiếp xúc là bạn đã bị phơi nhiễm với bệnh đậu mùa khi.

Nếu bạn thấy mình có các dấu hiệu, triệu chứng của bệnh đậu mùa khi, cần liên lạc với cơ sở y tế để được tư vấn, thăm khám, làm xét nghiệm và chăm sóc y tế. Tự cách li, tránh tiếp xúc với những người khác cho tới khi có kết quả xét nghiệm. Rửa sạch tay thường xuyên.

Nếu kết quả xét nghiệm dương tính với bệnh đậu mùa khi, cơ sở y tế sẽ thông báo cho bạn xem có cần cách li tại nhà hay tại cơ sở y tế, và cung cấp chăm sóc cần thiết.

Nếu tôi bị bệnh đậu mùa khi, tôi cần phải làm gì để bảo vệ những người khác?

Nếu bạn bị bệnh đậu mùa khi, cơ sở y tế sẽ hướng dẫn xem bạn cần được chăm sóc tại cơ sở y tế hay tại nhà. Điều này tùy thuộc vào tình trạng triệu chứng của bạn, hay bạn có các yếu tố nguy cơ mắc các triệu chứng nặng hơn, và liệu bạn có thể giảm thiểu nguy cơ lây bệnh sang người khác sống cùng hay không.

Nếu được hướng dẫn cách li tại nhà, cần tuân thủ hướng dẫn. Hãy bảo vệ người khác sống cùng bằng cách:

- Cách li tại phòng riêng
- Sử dụng nhà vệ sinh riêng, hoặc vệ sinh sạch sẽ sau mỗi lần sử dụng
- Thường xuyên vệ sinh các bề mặt hay chạm vào bằng xà phòng và nước sạch và dung dịch khử khuẩn gia dụng và tránh quét/hút (điều này gây phát tán các phân tử vi rút và làm lây nhiễm cho người khác)
- Sử dụng riêng các đồ dùng trong gia đình, khăn mặt, ga gối và đồ điện tử
- Tự giặt giữ đồ của riêng mình (thay ga gối, quần áo và khăn mặt cẩn thận, không lắc, văng các đồ vật, đặt các đồ này vào túi nilon trước khi mang ra máy giặt và giặt đồ bằng nước nóng > 60 độ C)
- Mở cửa sổ để thông khí
- Khuyến khích mọi thành viên trong gia đình rửa tay thường xuyên bằng xà phòng và nước sạch hoặc bằng dung dịch cồn sát khuẩn.

Trường hợp phải ở chung phòng với người khác hoặc đã tiếp xúc gần với người khác trong khi đang cách li tại nhà, cần cố gắng hạn chế nguy cơ bằng cách:

- Tránh sờ, chạm vào nhau

- Rửa tay thường xuyên
- Che các nốt ban bằng quần áo hoặc băng gạc
- Luôn mở cửa sổ nhà
- Đảm bảo bạn và bất cứ ai trong phòng cùng với bạn đeo khẩu trang y tế đúng cách
- Giữ khoảng cách ít nhất 1 mét khi tiếp xúc.

Nếu không thể tự mình giặt giũ hoặc ai đó giặt đồ giúp bạn, thì cần đảm bảo người đó đeo khẩu trang y tế đúng cách, đeo găng tay sử dụng một lần và sử dụng các biện pháp bảo vệ khi giặt đồ như đã mô tả ở trên.

Điều trị bệnh đậu mùa khi như thế nào?

Người mắc bệnh đậu mùa khi cần tuân thủ hướng dẫn của cơ sở y tế. Các triệu chứng thường tự mất mà không cần điều trị. Nếu cần, có thể sử dụng thuốc giảm đau và thuốc hạ sốt để làm giảm các triệu chứng. Lưu ý, với người mắc bệnh đậu mùa khi, cần giữ cho cơ thể đủ nước, ăn tốt và ngủ đủ giấc. Người tự cách li cần chăm sóc sức khỏe tâm trí cho bản thân bằng cách làm những điều mình thấy thoải mái và vui thích, luôn duy trì liên lạc với người thân qua công nghệ, cần tập thể dục nếu cảm thấy đủ khỏe trong lúc cách li, và đề nghị được hỗ trợ sức khỏe tâm thần nếu cần.

Người mắc bệnh đậu mùa khi cần tránh gãi và chú ý rửa tay trước khi trước và sau khi chạm vào các nốt ban và vị trí tổn thương, và giữ cho da khô và không che kín (trừ khi không thể tránh người ở cùng phòng – trong trường hợp buộc phải ở cùng phòng với người khác, cần che các nốt ban bằng quần áo hoặc băng gạc cho tới khi cách li lại). Có thể làm sạch các nốt ban bằng nước vô trùng hoặc sát khuẩn. Có thể súc miệng bằng nước muối để vệ sinh các tổn thương trong miệng, và có thể tắm bằng nước ấm chứa natri bicarbonat (thuốc muối) và muối Epsom để giúp làm dịu các tổn thương trên cơ thể. Có thể dùng Lidocaine (thuốc gây tê tại chỗ) bôi vào miệng và các tổn thương xung quanh để giảm đau.

Nhiều năm nghiên cứu về các phương pháp điều trị bệnh đậu mùa đã dẫn tới sự phát triển các sản phẩm có thể hiệu quả trong điều trị bệnh đậu mùa khi. Một loại thuốc kháng vi rút đã được phát triển để điều trị bệnh đậu mùa (tecovirimat) đã được Cơ quan Quản lý Thuốc châu Âu phê duyệt hồi tháng 1 năm 2022 để điều trị bệnh đậu mùa khi. Kinh nghiệm về các loại thuốc điều trị này trong bối cảnh bệnh đậu mùa khi bùng phát vẫn còn hạn chế. Vì vậy, việc sử dụng các loại thuốc này thường đi kèm với việc thu thập thông tin nhằm giúp nâng cao kiến thức về cách sử dụng các loại thuốc này một cách tốt nhất trong tương lai.

Có vắc xin phòng bệnh đậu mùa khi không?

Có. Đã có một vắc xin phòng ngừa bệnh đậu mùa khi mới được phê duyệt gần đây. Một số nước khuyến cáo tiêm phòng cho những người có nguy cơ. Nhiều năm nghiên cứu đã giúp phát triển các vắc xin mới hơn và an toàn hơn nhằm phòng ngừa căn bệnh vốn đã được thanh toán đó là bệnh đậu mùa, và vắc xin này cũng có thể phòng ngừa bệnh đậu mùa khi. Một trong những loại vắc xin này đã được phê duyệt để phòng ngừa bệnh đậu mùa khi. Chỉ nên cân nhắc tiêm phòng vắc xin cho những đối tượng có nguy cơ (ví dụ người tiếp xúc gần với người mắc bệnh đậu mùa khi). Ở thời điểm hiện tại, không khuyến cáo tiêm phòng diện rộng cho mọi đối tượng.

Mặc dù vắc xin đậu mùa cho thấy có tác dụng bảo vệ trước bệnh đậu mùa khi trước đây nhưng số liệu hiện tại về hiệu quả bảo vệ của các vắc xin đậu mùa phổ biến/đậu mùa khi mới hơn trong việc phòng ngừa bệnh đậu mùa khi trong thực hành lâm sàng và trong cộng đồng còn rất hạn chế. Nghiên cứu việc sử dụng vắc xin phòng ngừa bệnh đậu mùa khi cho dù được sử dụng ở đâu sẽ cho phép có thông tin bổ sung nhanh về hiệu quả bảo vệ của các loại vắc xin này trong các bối cảnh khác nhau.

Nguy cơ mắc bệnh, xuất hiện triệu chứng nặng hay tử vong do bệnh đậu mùa khi có cao hơn không nếu tôi đang sống chung với HIV?

Bất cứ ai tiếp xúc gần với người mắc bệnh đậu mùa khi đều có nguy cơ bị nhiễm bệnh.

Nếu không được điều trị, HIV có thể làm suy yếu hệ miễn dịch của bạn. Bằng chứng cho thấy bị suy giảm miễn dịch có thể làm tăng nguy cơ bị nhiễm bệnh nếu bạn bị phơi nhiễm, và mắc bệnh nặng hoặc tử vong do bệnh đậu mùa khi. Tuy nhiên, cần có thêm số liệu để hiểu vấn đề này một cách đầy đủ.

Người bị suy giảm miễn dịch có thể có nguy cơ mắc bệnh nặng hơn. Người sống chung với HIV và biết tình trạng của mình và được tiếp cận và điều trị hợp lý có thể đạt ngưỡng ức chế vi rút. Điều này có nghĩa là hệ miễn dịch của họ ít bị tổn thương trước tình trạng nhiễm bệnh khác so với khi không được điều trị. Có nhiều ca bệnh trong đợt bùng phát dịch này đang sống chung với HIV nhưng chỉ có một vài ca nặng có lẽ bởi vì tình trạng nhiễm HIV của họ được kiểm soát tốt. Các nghiên cứu đang được tiến hành để hiểu rõ hơn về các câu hỏi này.

Người có nhiều bạn tình, bao gồm cả người đang sống chung HIV, được khuyến khích áp dụng các biện pháp phòng bệnh để giảm nguy cơ phơi nhiễm bệnh đậu mùa khi bằng cách tránh tiếp xúc với bất kỳ ai có triệu chứng bệnh. Giảm số bạn tình có thể giảm nguy cơ.

Hiện nay nguy cơ xuất hiện bệnh đậu mùa khi xảy ra ở đâu?

Bệnh đậu mùa khi bùng phát ở nhiều quốc gia và hiện đang lưu hành ở các quốc gia trước đây chưa từng thấy xuất hiện vi rút này: châu Âu, châu Mỹ, châu Phi, khu vực Tây Thái Bình Dương và các quốc gia vùng đông Địa Trung hải. Theo báo cáo trong năm 2022, đã xuất hiện nhiều ca bệnh hơn thường thấy ở các nước châu Phi trước đây từng lưu hành bệnh như Nigeria, Cộng hòa Dân chủ Công-gô, và Cộng hòa Trung Mĩ. WHO đang phối hợp với các quốc gia bị ảnh hưởng nhằm tăng cường giám sát và đưa ra hướng dẫn về việc ngăn chặn bệnh dịch lây lan và cách chăm sóc cho người bệnh.

Bệnh đậu mùa khi đã được báo cáo ở một số quốc gia châu Phi vài năm trước đợt bùng phát dịch này. Các quốc gia này bao gồm: Cameroon, Cộng hòa Trung phi, Cộng hòa Công-gô, Bờ Biển Ngà, Cộng hòa Dân chủ Congo, Gabon, Liberia, Nigeria, và Sierra Leone. Một số các quốc gia này chỉ ghi nhận một vài ca bệnh trong khi đó một số nước khác đã xuất hiện bệnh dịch bùng phát kéo dài hoặc tái bùng phát. Tình huống xuất hiện các ca bệnh ở các nước khác và có liên quan tới việc đi lại từ Nigeria. Dịch hiện tại gây ảnh hưởng tới nhiều quốc gia cùng lúc không giống các vụ dịch bùng phát trước đây.

Tôi cần làm gì nếu con tôi có các triệu chứng nghi ngờ là bệnh đậu mùa khi?

Nốt ban của bệnh đậu mùa khi có thể giống các bệnh thông thường khác ở trẻ em như bệnh thủy đậu và các bệnh do vi rút gây ra. Nếu con bạn có các triệu chứng nghi ngờ bệnh đậu mùa khi, cần chủ động liên hệ cơ sở y tế để được tư vấn kịp thời. Nhân viên y tế sẽ hỗ trợ làm xét nghiệm và cung cấp chăm sóc cần thiết khác.

Trẻ em có thể có nguy cơ mắc bệnh đậu mùa khi nặng hơn so với người lớn. Trẻ cần được theo dõi chặt chẽ cho tới khi khỏi hẳn để chắc chắn trong trường hợp cần chăm sóc thêm. Nhân viên y tế phụ trách theo dõi trẻ sẽ tư vấn xem trẻ có cần được chăm sóc và điều trị tại cơ sở y tế hay không. Trong trường hợp này, cha mẹ hoặc người chăm sóc trẻ khỏe mạnh và có nguy cơ thấp mắc bệnh đậu mùa khi sẽ được phép cách li cùng trẻ.

Chúng ta biết gì về dịch bệnh đậu mùa khi bùng phát ở một số nước trong năm 2022?

Nhiều nước nơi bệnh đậu mùa khi không thường xuất hiện đã có các trường hợp mắc bệnh được báo cáo trong năm 2022. Trong đợt bùng phát dịch này, chúng tôi nhận thấy phần lớn (không phải tất cả) các ca bệnh là nam giới quan hệ tình dục đồng giới đã quan hệ tình dục gần đây với một bạn tình mới hoặc nhiều bạn tình. Trong nhiều trường hợp, các ca bệnh này có ít triệu chứng hơn so với ghi nhận trước đây. Để có thông tin mới nhất về số ca mắc và số mắc theo quốc gia, xin truy cập [tại đây](#).

Tính tới ngày 11 tháng 7 năm 2022, chưa có mối liên hệ giữa động vật nhiễm bệnh và chưa thấy mối liên quan rõ ràng giữa phần lớn các ca báo cáo cá nhân và đi lại từ các nước bị ảnh hưởng trước đây ở châu Phi. Việc đi lại gần đây từ các khu vực khác của thế giới được báo cáo là phổ biến trong đợt bùng phát dịch này.

Chúng tôi hiểu rằng dịch bệnh bùng phát gây lo ngại cho nhiều người, đặc biệt ở những người có người thân hoặc cộng đồng bị ảnh hưởng. Điều quan trọng nhất hiện nay là nâng cao nhận thức về bệnh đậu mùa khi cho những người có nguy cơ cao và hướng dẫn họ cách hạn chế lây lan bệnh. Một điều quan trọng nữa là nhân viên y tế có khả năng nhận biết, chẩn đoán và chăm sóc cho người bệnh.

Tuyệt đối không kỳ thị người bị ảnh hưởng do dịch bệnh bởi vì ai cũng có thể bị nhiễm bệnh đậu mùa khi, kỳ thị có thể làm hỏng mọi nỗ lực kiểm soát dịch bệnh. WHO hiện đang phối hợp với các nước thành viên để nâng cao hệ thống và công cụ giám sát, chủ động và ứng phó với bệnh dịch bùng phát ở các nước bị ảnh hưởng.

Hiện các nghiên cứu đang được triển khai ở các nước bị ảnh hưởng nhằm xác định chính xác con đường lây truyền của bệnh đậu mùa khi. Chăm sóc y tế được cung cấp cho những đối tượng bị ảnh hưởng đồng thời các can thiệp y tế công cộng được hình thành để hạn chế sự lây lan của bệnh.

Nguy cơ mắc bệnh đậu mùa khỉ trong quá trình mang thai như thế nào?

Cần nghiên cứu thêm để hiểu rõ hơn về nguy cơ mắc bệnh đậu mùa khỉ trong quá trình mang thai, và cách thức vi rút lây nhiễm sang thai nhi hoặc trẻ sơ sinh trong và sau sinh hoặc trong giai đoạn nuôi con bằng sữa mẹ. Thông tin hiện có cho thấy việc để nhiễm bệnh đậu mùa khỉ trong thai kỳ có thể gây nguy hiểm cho thai nhi.

Nếu bạn đang mang thai, cần tránh tiếp xúc gần với bất kỳ ai mắc bệnh đậu mùa khỉ. Bất cứ ai tiếp xúc gần với người bệnh đều có thể bị nhiễm bệnh cho dù họ là ai.

Nếu bạn thấy mình đã bị phơi nhiễm hoặc đang có các triệu chứng nghi ngờ bệnh đậu mùa khỉ, cần chủ động liên lạc cơ sở y tế gần nhất. Cơ sở y tế sẽ hỗ trợ bạn xét nghiệm và cung cấp chăm sóc cần thiết.

Trước đây tôi đã bị mắc bệnh đậu mùa khỉ. Tôi có thể bị mắc lại không?

Hiểu biết của chúng ta về khả năng miễn dịch sau nhiễm bệnh đậu mùa khỉ kéo dài bao lâu vẫn còn hạn chế. Chúng ta chưa hiểu rõ việc nhiễm bệnh đậu mùa khỉ trước đây có tạo ra miễn dịch với bệnh này trong tương lai hay không, và nếu có thì miễn dịch đó kéo dài trong bao lâu. Ngay cả khi bạn đã bị bệnh đậu mùa khỉ trước đây, bạn vẫn cần thực hiện mọi biện pháp phòng bệnh để tránh bị tái nhiễm bệnh.

Nếu bạn đã bị mắc bệnh đậu mùa khỉ trước đây, và có ai đó trong gia đình hiện mắc bệnh này, bạn có thể bảo vệ những người khác bằng cách hãy là người chăm sóc cho người bệnh bởi vì có nhiều khả năng là bạn đã có miễn dịch hơn so với những người khác. Tuy nhiên, bạn vẫn cần thực hiện các biện pháp phòng bệnh để tránh bị nhiễm bệnh.

Bệnh có nguy cơ trở thành dịch bệnh ở phạm vi rộng hơn không?

Bệnh đậu mùa khỉ không lây như một số bệnh truyền nhiễm khác bởi vì bệnh này phải có tiếp xúc gần với người mắc bệnh đậu mùa khỉ (ví dụ tiếp xúc mặt với mặt, da với da, miệng với da, hay miệng với miệng) trong môi trường nhiễm bệnh hoặc với với động vật bị nhiễm bệnh. Chúng ta có cơ hội hành động để kiểm soát dịch bệnh bùng phát bằng cách phối hợp chặt chẽ với cộng đồng và các nhóm có nguy cơ cao nhằm ngăn chặn bệnh lây truyền. Điều quan trọng là giờ đây chúng ta cần phối hợp để ngăn chặn sự lây lan của bệnh, biết được các nguy cơ và hành động để giảm thiểu nguy cơ.

WHO đặt ưu tiên cao trong việc ứng phó với dịch bùng phát nhằm tránh bệnh lây lan rộng hơn. Ưu tiên của WHO là tìm hiểu thêm về cách thức lây truyền của vi rút qua đợt bùng phát này và bảo vệ cho nhiều người khỏi bị mắc bệnh. Nâng cao nhận thức về tình hình mới này sẽ giúp ngăn chặn bệnh dịch lây lan rộng.

WHO phản ứng như thế nào trước những thông tin kỳ thị được phát tán trên mạng liên quan đến bệnh đậu mùa khỉ?

Chúng tôi đã thấy thông tin kỳ thị một số nhóm người xung quanh dịch bệnh đậu mùa khỉ bùng phát lần này. Chúng tôi muốn nói rõ rằng, điều đó là không đúng. Trước hết, bất cứ ai tiếp xúc gần bằng bất cứ hình thức nào với người bị bệnh đậu mùa khỉ thì đều có nguy cơ mắc bệnh cho dù họ là ai, họ làm gì, quan hệ tình dục với ai hay vì yếu tố nào khác.

Thứ hai, kỳ thị người khác vì lý do ốm đau hay bệnh tật là điều không thể chấp nhận được. Sự kỳ thị không những làm cho mọi thứ trở nên tồi tệ hơn mà còn cản trở nỗ lực chấm dứt bệnh dịch sớm. Chúng tôi cần mọi người đồng lòng hỗ trợ bất cứ ai bị mắc bệnh hoặc ai đó đang chăm sóc người ốm. Chúng ta biết cách ngăn chặn bệnh này và cũng biết cách bảo vệ chúng ta và những người khác. Sự kỳ thị và đối xử phân biệt không bao giờ được chấp nhận, và càng không thể chấp nhận trong bối cảnh dịch bệnh. Chúng ta phải đồng lòng.

Nguy cơ nhiễm hoặc có các triệu chứng bệnh đậu mùa khi nghiêm trọng hơn không nếu tôi đang bị COVID-19, hoặc gặp các biến chứng hậu COVID?

Đây là câu hỏi mà các chuyên gia y tế đang cố gắng giải đáp. Vào thời điểm hiện tại, chúng ta chưa biết liệu mắc COVID-19 hay hậu COVID-19 có khiến bạn dễ mắc bệnh đậu mùa khi hay không. Cần tiến hành nhiều nghiên cứu hơn trên các bệnh nhân hiện nhiễm hoặc đã từng nhiễm vi rút gây bệnh COVID-19 hay có các biến chứng hậu COVID-19 và giờ đây bị nhiễm bệnh đậu mùa khi.

Nếu bạn đang bị nhiễm COVID-19, hãy làm theo [Hướng dẫn của WHO](#). Tránh tiếp xúc với những người khác để phòng lây truyền vi rút, và chú ý theo dõi các triệu chứng để được chăm sóc và điều trị kịp thời, đúng cách. Nếu bạn thấy mình có triệu chứng hậu COVID-19, cần chủ động liên hệ nhân viên y tế để được hỗ trợ cần thiết.

Các dịch vụ chăm sóc sức khỏe tinh dục địa phương bị quá tải – tôi có thể làm gì để giảm gánh nặng cho họ?

Bạn có thể hỗ trợ các dịch vụ y tế địa phương bằng cách giữ cho cơ thể khỏe mạnh, bao gồm thực hành quan hệ tình dục an toàn. Nếu có các dịch vụ trực tuyến, qua video hay qua điện thoại và phù hợp với các yêu cầu hay triệu chứng của bạn, hãy sử dụng các dịch vụ này để giảm áp lực cho các dịch vụ trực tiếp tại cơ sở y tế. Thực hiện các biện pháp bảo vệ mình và người khác trước bệnh đậu mùa khi sẽ giúp giảm số ca mắc, chấm dứt bùng phát dịch và do đó sẽ giảm gánh nặng lên hệ thống y tế.

Nếu bạn có các triệu chứng nghi ngờ bệnh đậu mùa khi, hãy liên hệ cơ sở y tế để được tư vấn, xét nghiệm và chăm sóc ngay cả khi nhân viên y tế bận rộn. Do bệnh đậu mùa khi lây qua tiếp xúc gần, cần cẩn thận tránh lây vi rút sang nhân viên y tế – cần chủ động liên hệ qua điện thoại trước khi bạn tới cơ sở y tế để thông báo rằng bạn có các triệu chứng nghi ngờ của bệnh đậu mùa khi, hãy đeo khẩu trang và che da của mình bằng vải khi tới cơ sở y tế.

Trẻ em có thể bị mắc bệnh đậu mùa khi không?

Trẻ em có thể mắc bệnh đậu mùa khi nếu trẻ tiếp xúc gần với người có triệu chứng. Số liệu từ các nước bị ảnh hưởng trước đây cho thấy trẻ nhỏ dễ bị bệnh nặng hơn so với trẻ vị thành niên và người trưởng thành. Trẻ em chiếm tỷ lệ nhỏ trong số những người bị bệnh đậu mùa khi trong đợt bùng phát dịch này.

Tôi vẫn tiếp tục cho con bú sữa mẹ khi đã chẩn đoán là mắc bệnh đậu mùa khi chưa?

Nếu bạn đã khẳng định hoặc nghi ngờ mắc bệnh đậu mùa khi và hiện đang nuôi con bằng sữa mẹ, cần chủ động liên lạc với cơ sở y tế để được tư vấn. Cơ sở y tế sẽ đánh giá nguy cơ lây truyền bệnh đậu mùa khi cũng như nguy cơ của việc tạm ngưng cho con bú sữa mẹ. Trường hợp bạn vẫn tiếp tục cho con bú sữa mẹ và tiếp xúc gần, nhân viên y tế sẽ tư vấn cho bạn cách giảm nguy cơ bằng các biện pháp phòng bệnh như che vùng cơ thể có tổn thương và đeo khẩu trang để giảm lây truyền vi rút. Cần cân nhắc hài hòa giữa nguy cơ mắc bệnh với sang chấn tâm lý ở người mẹ khi phải tạm ngưng cho con bú sữa mẹ và tiếp xúc gần giữa cha mẹ và con. Vẫn chưa biết rõ liệu vi rút gây bệnh đậu mùa khi có lây truyền từ mẹ sang con qua đường bú sữa mẹ hay không. Đây là lĩnh vực cần nghiên cứu thêm.

Tại sao bệnh này lại có tên gọi là ‘đậu mùa khi’?

Bệnh này được gọi là bệnh đậu mùa khi bởi vì bệnh được phát hiện đầu tiên ở đàn khỉ được bắt giữ cho mục đích nghiên cứu năm 1958. Bệnh sau đó được phát hiện ở người năm 1970.

Vi rút gây bệnh đậu mùa khi có lây truyền qua đường truyền máu không?

Bạn không được hiến máu khi cảm thấy không khỏe. Nếu có lịch hiến máu, cần tự đánh giá sức khỏe của mình và theo dõi các triệu chứng của bệnh đậu mùa khi và hẹn lịch khác nếu bạn cảm thấy không khỏe.

Quy trình hiến máu chặt chẽ. Người hiến máu sẽ được hỏi về sức khỏe nói chung và xem hiện tại họ có các triệu chứng bệnh nào không. Quy trình này được thực hiện nhằm giảm nguy cơ người mắc bệnh truyền nhiễm đi hiến máu.

Chưa có báo cáo nào về việc bệnh đậu mùa khi lây truyền qua đường truyền máu.

Việc bị mắc bệnh thủy đậu trước đây có giúp bảo vệ trước bệnh đậu mùa khi không?

Bệnh thủy đậu là do một loại vi rút khác gây ra (vi rút varicella). Việc bị mắc bệnh thủy đậu trước đây không giúp bảo vệ trước bệnh đậu mùa khi (do vi rút đậu mùa khi gây ra – đó là vi rút họ orthopox).

Có xét nghiệm nào để kiểm tra xem tôi đã từng mắc bệnh đậu mùa hay chưa không?

Có nhiều xét nghiệm có thể phát hiện xem bạn có kháng thể chống lại vi rút orthopox hay không (họ vi rút của bệnh đậu mùa khi). Các xét nghiệm này có thể giúp khẳng định xem bạn đã được tiêm phòng bệnh đậu mùa hay đậu mùa khi, hay đã bị phơi nhiễm với vi rút orthopox trước đây hay không. Tuy nhiên, các xét nghiệm không giúp xác định được là bạn đã có kháng thể từ vắc xin, hay do phơi nhiễm với bệnh đậu mùa khi, hay với một vi rút khác thuộc họ orthopox hay không. Vì lý do này, các xét nghiệm kháng thể không thường được sử dụng để xét nghiệm tình trạng phơi nhiễm với bệnh đậu mùa khi trước đây, hay để chẩn đoán một ca nghi mắc.

Tại sao bệnh đậu mùa khỉ được công bố là tình trạng khẩn cấp về sức khỏe cộng đồng gây quan ngại quốc tế?

Ngày 23 tháng 7 năm 2022, Tổng Giám đốc WHO, Tiến sĩ Tedros Adhanom Ghebreyesus đã tuyên bố đợt bùng phát bệnh đậu mùa khỉ ở nhiều quốc gia là tình trạng khẩn cấp về sức khỏe cộng đồng gây quan ngại quốc tế (PHEIC). Việc tuyên bố PHEIC là mức cảnh báo cao nhất về sức khỏe cộng đồng toàn cầu theo Điều lệ Y tế Quốc tế, và có thể tăng cường sự phối hợp, hợp tác và đoàn kết toàn cầu.

Hành động ứng phó phối hợp có thể ngăn chặn sự lây truyền và bảo vệ các nhóm dân số dễ bị tổn thương. Tổng Giám đốc WHO cũng đưa ra các Khuyến nghị tạm thời nhằm giúp các nước chống lại sự bùng phát và kiểm soát đậu mùa khỉ. Toàn bộ tuyên bố của Tổng giám đốc có thể được tìm thấy tại đây và các khuyến nghị được nêu [tại đây](#).

Kể từ khi đợt bùng phát bắt đầu lan rộng vào đầu tháng 5 năm 2022, WHO đã nghiêm túc xem xét tình huống bất thường này, nhanh chóng ban hành hướng dẫn y tế công cộng và lâm sàng, tích cực cung cấp thông tin cập nhật đến cộng đồng và triệu tập hàng trăm nhà khoa học và nhà nghiên cứu để đẩy nhanh nghiên cứu về bệnh đậu mùa khỉ và tiềm năng để xây dựng và phát triển các công cụ chẩn đoán, vắc xin và phương pháp điều trị mới.

WHO TEAM

WHO Health Emergencies, Community Readiness and Resilience (CRR), Emergency Preparedness (WPE)

Nguồn: <https://www.who.int/vietnam/vi/news/questions-and-answers/q-a-detail/monkeypox>

Nguồn: <https://groups.google.com/d/msgid/tieng-quehuong/916618319.6814499.1723753691535%40mail.yahoo.com>.

www.vietnamvanhien.org

